

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Delefterløn).

Af Erik B. Smith (S) m.fl.
(Fremsat 17/4 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Tinget har tidligere i dag haft socialministerens forslag om delpension til anden behandling, og jeg synes, der er grund til at glæde sig over, at delpensionsforslaget nu snart bliver vedtaget.

Men så står vi her med et socialdemokratisk forslag om delefterløn ud fra moralen, at da socialdemokraterne ikke har kunnet komme igennem med delefterlønnen fremfor delpensionen, så kan man da i hvert fald forsøge med delefterløn ved siden af delpensionen.

Som det er fremgået af den tidligere debat, vil lovforslaget medføre yderligere administration, det vil gøre det uoverskueligt for dem, der gerne vil trappe arbejdet ned, inden de når folkepensionsalderen, og det vil ikke være ligegyldigt, hvilken ordening man vælger. Vi har regnet på det, og så vidt vi kan se, så vil man få mindre udbetalt i en delefterlønsordening end i en delpensionsordening, hvis ens arbejdsindtægt ligger under 135.000 kr. og man nedsætter arbejdstiden til det halve. Det vil altså sige, at for de svagest stillede er det socialdemokratiske forslag dårligere end regeringens delpensionsforslag.

Delefterlønsforslaget er desuden mangelfuldt på en række punkter, som det vil føre for vidt at komme ind på her. Men hvis det mod min forventning skulle vise sig, at der kan skabes flertal for det socialdemokratiske forslag til delefterløn, således at to parallelle ordninger bliver en realitet, er det klart, at man må forsøge at lette de administrative vanskeligheder mest muligt.

Delpensionsforslaget giver alle lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende i alderen 60-67 år mulighed for at vælge en delvis tilbagetrækning. Ordningen omfatter altså alle og er bredere end den socialdemokratiske ordening, der alene omfatter medlemmer af arbejdsløsheds-kasser. Delpensionsordning

er fleksibel og tilgodeser den enkeltes behov og ønsker.

Jeg skal ikke forlænge diskussionen om socialforvaltningens evne til at administrere delpensionsordningen, men blot sige, at vi føler os i arbejdsministeriet helt trygge ved socialforvaltningernes evne til at kunne klare den sag.

Regeringen finder, at der kun bør være én ordening, og at det bør være delpensionsordningen. Jeg skal derfor på regeringens vegne afvise forslaget.

Joanna Rønn (S):

Ja, vi er i hvert fald alle sammen enige om, at der er behov for en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Derfor mener vi også, at vi må finde de politiske løsninger, der skal til for at komme igennem.

Det er jo faktisk til gavn for befolkningen og til gavn for medlemmerne af fagbevægelsen, vi arbejder. Når vi ikke kan få det, vi helst ville, nemlig en delefterlønsordening, og der tegner sig et flertal for regeringens delpensionsforslag – vi har jo også erklæret os enige i, at bl.a. de selvstændige skal omfattes – så mener vi, det er forsvarligt, at vi kører med to ordninger.

Selvfølgerig er der nogle, der vil sige, at det er dobbeltadministration, men det mener vi i virkeligheden ikke. A-kasserne har den erfaring og det apparat, der skal til for at checke, om betingelserne er opfyldt, og de har også det apparat, der skal til for at beregne ydelserne.

Vi er selvfølgelig heller ikke interesseret i, at der skal være forskel i ydelserne, og derfor er vi også indstillet på at harmonisere lovgivningen, så man ikke skal administrere to forskellige ordninger i forskellig regie. Vi har da også noteret os, at regeringens forslag er undergået forandringer, der skulle gøre det i hvert fald lidt nemmere at administrere, end det i første omgang var lagt op til.

Vi mener, at vi skal aflaste kommunerne for administrations- og kontrolopgaver, hvor det overhovedet er muligt. Kommunerne kunne passende bruge deres arbejdskraft på mere forebyggende og opøgende arbejde. Der mener vi, at forvaltningspengene var givet bedre ud. Og vi mener egentlig, at der er tale om en forenkling og en lettelse for kommunerne, hvis man kan bevare en væ-

[Joanna Rønn]

sentlig del af administrationen i A-kasseregionen.

Ud over forslaget om at indføre en gradvis tilbagetrækning vil vi også slå til lyd for at afskaffe den 70 pct.-sats, som har vist sig at være meget ringe, i de fleste tilfælde så ringe, at man faktisk er bedre stillet ved førtidspensionsordninger.

Det er som sagt vort håb, at vi under udvalgsbehandlingen med dette forslag kan finde en politisk løsning, så vi kan få løst de vanskeligheder, som vi da også erkender der kan være ved at køre i to systemer. Men vi mener, at det må vi løse, og det skal vi. Og vi skal fremfor alt sikre, at arbejdsmarkedets parter er positive over for denne ordning, for de skal jo også være med til at forvalte hele spørgsmålet om at skaffe deltidsjob og sikre, at der overhovedet bliver en reel mulighed for, at medlemmerne kan gå på delefterløn eller delpension, hvad barnet nu kommer til at hedde.

Bo Kristensen (KF):

Det lovforslag, vi har til behandling her, er fremsat for anden gang af socialdemokratiet, til trods for at folketinget netop tidligere i dag har haft anden behandling af regeringens forslag til delpension, som vi i øvrigt hilser med meget stor glæde.

Vi har undervejs fundet det særdeles rimeligt, at adgangen til at gå på førtidspension vil blive, som den er foreslået i delpensionsordningen. Vi finder, at det er lidt af et paradeforslag at bygge en delefterlønsordning op sideordnet med delpensionsforslaget. Indholdet viser jo helt klart – som arbejdsministeren var inde på – at indtægtsgrupper under 135.000 kr. i virkeligheden vil få en mindre pension i delefterlønsordningen, end de ville få efter delpensionsforslaget. Men det er nok en detalje, som man ikke har været opmærksom på, da man udarbejdede dette lovforslag, for jeg kan ikke forestille mig andet, end at oppositionen har ønsket at føre overbudspolitik på dette felt; men den er altså udeblevet.

Det er uhyre vigtigt, når vi taler om delpension, at det ikke bare er noget, som opfattes at være til rådighed for medlemmer af A-kasser, men at det er generelt for borgere i samfundet, som har gjort en erhvervsindsats, hvad enten det er i liberale erhverv, eller det

er som lønmodtager i vort samfund. Og vi har ikke kunnet finde et system, som kunne tilgodese begge parter, sådan som vi har kunnet i delpensionsforslaget.

Derfor må vi afvise dette lovforslag, og jeg gør det under henvisning til arbejdsministerens bemærkninger. Og det samme kan jeg sige gælder for partiet venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Man kan jo konstatere, at der i hvert fald ikke bliver holdt filibustertale fra de borgerlige partiers side generelt, og det er jo rart, at behandlingen ikke skal være så tidrøvende. Jeg vil alligevel beklage, at ikke nogle flere er her, ud fra den tankegang, at der muligvis kunne være kommet lidt flere nuancer frem i debatten om det her forslag. Men nu vel, sådan ser det ud.

Jeg beklager i det hele taget meget, at ikke mindst partiet det radikale venstre ikke er repræsenteret her. Det er jo dem, der har sikret, at det delpensionsforslag går igennem, som vi har behandlet tidligere i dag. Jeg skal ikke lægge skjul på, at SF har været imod det forslag, for vi ser det som et besparelsesforslag i forhold til, hvis man kunne have lavet en delefterløn og så samtidig sikret de grupper, som ikke var inde i efterlønsystemet, på anden vis.

Jeg bemærker, at når der tages afstand fra dette lovforslag dels fra hr. Bo Kristensens side, dels fra arbejdsministerens side, så er det ud fra ét eneste motiv, nemlig at der kun skal være ét system, for at det skal være administrativt lettere at have med at gøre. Det, man har lavet fra de borgerlige partiers side, bliver ikke administrativt lettere at have med at gøre, det kan jeg love for. Jeg ved godt noget om, hvordan man kommer til at slås bl.a. ude i A-kasserne om, hvordan det her skal se ud. Selv om man ikke går ind for en delefterløn, så vil der med delpensionsforslaget, som det nu foreligger, i forvejen blive tale om en ekstra administration i A-kasserne, så for den sags skyld kunne man såmænd lige så godt gå ind for det forslag, der ligger her.

Jeg vil heller ikke undlade at sige, at der er jo ikke tale om det samme forslag, som tidligere har været fremsat af socialdemokratiet. Vi støttede det tidligere forslag fra soci-

[Lilli Gyldenkilde]

aldemokraternes side, og vi støtter også dette forslag, for dette forslag er jo tillempet ud fra den betragtning, at når delpensionsforslaget er gået igennem, så bør man også give muligheder for at kunne gå på delefterløn.

Vi skal da ikke undlade at uddele lidt ros til socialdemokraterne, når de nu vil være med til at afskaffe den laveste 70 pct.-sats. Det har vi talt for i mange år, så vi er meget glade for, at vi nu er blevet enige om det. Vi har talt for i mange år, at der bør være en mulighed for at gå ud og ind af systemet. Det kan man også efter dette forslag fra socialdemokratiet. Så stort set synes vi, at der er gode tiltag i lovforslaget, og vi kan love, at vi vil arbejde grundigt med det i udvalget. Der kan muligvis komme en tid, hvor vi kan gennemføre det, hvis ikke tiden er inde nu, og da skal vi jo så have gjort nogle ting klar til det.

Jeg skal ikke undlade at sige, at der selvfølgelig er enkelte punkter i forslaget, som vi godt vil have rettet til. Hvis f.eks. en arbejdsgiver ikke mere har arbejde til én, der er på deltids efterløn, og derfor fyrer vedkommende, så ligger der i forslaget en bestemmelse om, at når man har været borte fra arbejdsmarkedet i 13 uger, kan man ikke mere få delefterløn. Det mener jeg nok er lidt barsk, ikke mindst i arbejdsløshedstider. Da vi jo ved, at både delpensionsforslaget og et eventuelt delefterlønsforslag bliver meget afhængige af, at der overhovedet er deltidsarbejde til disse personer på arbejdsmarkedet, så mener jeg, at den bestemmelse måske er lige stram nok; men lad os tale om det.

Vi er enige i intentionerne i forslaget. En del af tingene er vi meget glade for er kommet frem, og vi håber, at det også er noget, der vil stå efterfølgende, når det nu måske må ende med, at det her forslag ikke bliver til noget. Måske kan det blive til noget i en ikke så fjern fremtid.

Estrup (RV):

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at tage ordet under debatten, fordi det jo er oplagt, at det, vi her behandler, hænger meget tæt sammen med noget, der har været til forhandling tidligere på dagen, nemlig loven om delpension.

Jeg tror, vi tjener sagen bedst ved ikke at krydse linjerne, men prøve så vidt muligt at

skabe en forhandlingskontakt, hvis der stadig væk er mulighed for den. Jeg så meget gerne, at vi kunne nå til en forhandling mellem anden og tredje behandling omkring delpensionsforslaget. Men under alle omstændigheder er der gået lang tid, og derfor haster det lidt med at tage en sådan kontakt, hvis den er mulig. Min eneste kommentar skal være, at vi fortsat er åbne for en sådan forhandling.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Vi har jo tidligere diskuteret delefterløn, og for bare en times tid siden blev delpensionen kraftigt diskuteret. Derfor skal jeg ikke forlænge debatten væsentligt, men blot pointere, at VS ikke ønsker, at der bliver skabt ret meget mere deltidsarbejde. Tværtimod ønsker vi, at de eksisterende deltidsstillinger lægges sammen, hvor det overhovedet er muligt. Og man kan ikke komme uden om, at delefterløn betinger deltidsarbejde.

Men når det skal være, så ønsker vi, at et deltidsjob knyttes til den enkelte, som ønsker at gå på efterløn eller delefterløn, fordi vi samtidig er åbne over for, at mange ældre ønsker en mere glidende tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. De to synspunkter kolliderer jo unægtelig med hinanden; vi ønsker, at organisationerne involveres kraftigt i spørgsmålet omkring deltidsarbejde, så man på en eller anden måde kan få forenet de to synspunkter. Vi er altså positive over for forslaget.

Det er jo samtidig en åbning på et punkt, som altid har været meget vigtigt for VS, nemlig at man kan gå ind og ud af efterlønnen. Det vil sige, at den ældre skal have lov til at genindtræde efter at have forladt ordningen. Det mener vi af hensyn til de ældre, som skal have en fortrydelsesret. Og det er vi glade for at socialdemokraterne nu også mener.

Vi er også enige med socialdemokratiet i, at laveste efterlønsats bør afskaffes. Vi har altid været uenige i den nedtrapning, der er indbygget i efterlønnen.

Vi støtter også delefterlønsforslaget af en anden grund, for vi frygter, at delpensionsforslaget undergraver efterlønsordningen. Når man ser, hvilke partier der står bag delpensionen, er det ikke vanskeligt og besværligt at forstå denne frygt. De, der står bag,

[Elisabeth Bruun Olesen]

ønsker jo generelt A-kasserne og fagbevægelsen svækket.

Ministerens pointe, at man ville få mindre i delefterløn efter socialdemokratiets forslag end efter den model, som regeringen har lagt frem på delpensionsområdet, underbygger jo denne argumentation. Efterlønnens regulering har været sat ud af kraft i meget lang tid, så efterlønnens satser er blevet relativt svækket, og købekraften er blevet svækket, samtidig med at pensionerne ikke er blevet svækket på samme måde. De har tværtimod – og det plejer regeringen jo at bryste sig af – fået en lille forbedring.

Vi har ikke noget imod, at de sociale pensioner er blevet bedre, men vi har så sandelig meget imod, at efterlønnen er blevet dårligere. Så også af den grund vil delpensionen kunne svække efterlønnen, og da vi ønsker, at efterlønnen skal bevares, støtter vi socialdemokratiets forslag.

Dohrmann (FP):

Med henvisning til det, jeg har sagt tidligere, når emnet har været efterløn, skal jeg afvise det socialdemokratiske forslag.

Derudover har jeg kun en bemærkning, og den er egentlig fremsat mange gange heroppefra. Det burde være skik, uanset om det er regeringspartier eller oppositionspartier, at hver gang man fremsætter et forslag her i folketinget, så burde der følge økonomiske beregninger med. Socialdemokratiet har den holdning, at det blot drejer sig om at fremsætte en masse forslag, og når de bliver spurgt, hvor pengene skal komme fra, og hvor meget det egentlig drejer sig om, så siger man flot: det kommer ikke os ved, det er regeringens opgave. Det er en uskik, og jeg synes, landets største parti burde begynde at ændre lidt på den stil, man har anlagt.

Erik B. Smith (S):

Jeg må sige, at modtagelsen af vort forslag om delefterløn og fjernelse af den laveste efterlønsats i den grad har overrasket mig.

Jeg ved ikke, om arbejdsministeren har tid, for dette er faktisk mest til arbejdsministeren. Sagen er jo den, at arbejdsministerens kollega socialministeren har et forslag i socialudvalget om delpension, som arbejdsministeren var så venlig at henvise til. Sagen er også den, at det forslag ikke kunne bæres

igennem uden samtlige radikale stemmer. I øvrigt er det velkendt her i folketinget, at ikke alle radikale synes, det er lige godt, og at man måske nok burde interessere sig lidt for, om ikke der kunne findes en fællesnævner. Det har hidtil ikke været muligt. Det har undret os i socialdemokratiet, og det har vi givet udtryk for, og vi har faktisk haft en drøftelse med arbejdsministerens kollega – som jo også tegner regeringen – som klart har efterladt det indtryk, at den mulighed var åben.

Jeg vil da foreslå arbejdsministeren at tale med socialministeren, navnlig inden man så bastant afviser et forslag, som arbejdsministeren rent faktisk gjorde, og inden hans partifælle hr. Bo Kristensen ikke alene på egne, men minsandten også på venstres. CDs og kristeligt folkepartis vegne kalder forslaget et paradeforslag.

Socialdemokratiet genfremsatte i samlingens begyndelse et beslutningsforslag; vi undlod at lade det komme til første behandling ud fra et udtrykkeligt ønske om at komme i kontakt med regeringen for at finde en løsning på dette problem. Den kom ikke. Vi omformede så vort forslag, således at det faktisk kunne sammenarbejdes, og vi har for ganske få timer siden hørt arbejdsministerens kollega give udtryk for forhandlingsvilje, et ønske om at samordne de to forslag og et ønske om at nå et eller andet mellem anden- og tredjebehandlingen – i øvrigt et ønske, som hr. Estrup fra det radikale venstre også gav udtryk for. Så ikke mindst på den baggrund forekommer det ejendommeligt, at regeringen afviser forslaget så bastant, som det rent faktisk er blevet afvist.

Når det er sagt, vil jeg sige, at det kommer noget bag på mig, at man kan fremlægge en beregning, der viser, at regeringens forslag for indkomster under 135.000 kr. ved en arbejdstidsnedsættelse på omkring halvdelen vil medføre en lavere delefterlønsydelse end delpensionsydelse.

Jeg skal ikke anfægte arbejdsministerens viden på området; han har et apparat, som gør, at jeg må gå ud fra, at det er rigtigt. Men jeg vil dog sige, at det er bestemt ikke tilsigtet. Det er også lidt overraskende, al den stund vi jo begge i vore forslag tager udgangspunkt i den maksimale dagpengesats. Så lad det være sagt med det samme, det er bestemt overraskende. Men vi kan jo under

[Erik B. Smith]

udvalgsarbejdet se den beregning, og det er klart, at det er en af de ting, som vi i givet fald må have lavet om på.

Jeg vil takke ordførerne både fra socialistisk folkeparti, VS og socialdemokratiet og i og for sig også fra det radikale venstre for støtte til vores forslag. De bemærkninger, som fru Lilli Gyldenkilde gjorde om vores forslag og nogle enkelte betænkeligheder, vil vi naturligvis være helt åbne over for. Det er klart, at vi har den samme interesse som fru Lilli Gyldenkilde, at sikre de mennesker, det her drejer sig om, bedst muligt, ingen tvivl om det, så vi vil være meget åbne.

Det er næsten kun en bisætning i den her sag, men det er en utrolig vigtig bisætning for de mennesker, det går ud over, nemlig fjernelsen af laveste efterlønssats. Vi ved i dag, at masser af efterlønsmodtagere desværre valgte forkert, fordi de ikke var i stand til at vurdere, om de var bedre stillet som førtidspensionister end som efterlønsmodtagere. De valgte efterlønnen, og de burde have valgt førtidspensionen.

Nu er det ikke alle, der kan få førtidspension, men en stor del af denne gruppe kan, og man skal være meget uheldig for ikke at få mere som førtidspensionist end som modtager af laveste efterløn. Efter ganske få års ledighed er man stillet langt bedre på førtidspension. Forklaringen er jo den enkle, at der er fuld dyrtidsregulering, der er dobbelt personfradrag, hvis man er enlig, eller forhøjet, hvis man er gift, og der er mulighed for personlige tillæg, varmetilskud, boligydelse osv. Det er uhyre kompliceret at beregne, hvad der er det bedste, men det bliver mere og mere åbenbart, at førtidspensionen er bedre, og allerede af den grund er det da temmelig indlysende, at vi bør afskaffe laveste sats.

Det har været sagt nogle gange, og det har jeg for så vidt heller ikke noget imod også at nævne, at vi i socialdemokratiet er bekymret for, at det forslag, som regeringen har haft til anden behandling, afskaffer efterlønsordningen. Det er jo ikke bare et spøgelse, vi ser. Vi har set referater fra det konservative landsråds møde, hvor den daværende arbejdsminister udtalte – og så vidt jeg husker, så jeg det også i fjernsynet – at det var hendes mening, at efterlønsordningen skulle afløses af delpension. Nu er der kommet ny arbejdsminister, men det er vel ikke et synspunkt, som er helt fremmed for den nuværende regering.

Noget andet er så, at man skal ikke bevare noget bare for at bevare det. Man skal bevare det, hvis det er værd at bevare; og efterlønnen er værd at bevare. En delefterløn bygget ind i efterlønsordningen vil være en værdifuld nyskabelse for hele gruppen. Jeg vil gerne én gang til understrege, at socialdemokratiet er åben for forhandlinger, som sikrer selvstændigt erhvervsdrivende og de lønmodtagere, der i givet fald ikke ville være berettiget til at komme på delefterløn, mulighed for at komme på delpension.

Vi mener, at de muligheder bør afprøves mellem anden- og tredjebehandlingen i folketingets socialudvalg, hvor regeringens forslag nu ligger.

Og så vil jeg meget anbefale arbejdsministeren at tale med socialministeren, så vi i al fald er sikre på, at vi får det samme budskab fra de to regeringsmedlemmer, så vi ikke spilder tiden i socialudvalget, hvis det er arbejdsministeren, der har ret, og vi ikke spilder folketingets tid, hvis det nu er socialministeren, der har ret. Det havde været rart, om arbejdsministeren havde vidst det.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Hr. Erik B. Smith er åbenbart et meget følsomt menneske for så vidt angår ordvalg og har tydeligvis også været så optaget af debatten om delpension tidligere i dag, at han ikke havde tid til at beskæftige sig med, hvem der i øvrigt var i salen.

Så jeg skal fortælle hr. Erik B. Smith, at jeg har talt med socialministeren før debatten i dag, jeg var i salen under det meste af debatten – bortset fra at jeg har deltaget i et enkelt samråd – og jeg har talt med socialministeren efter debatten i dag. Vi er enige om, at vi afviser det forslag, der her er fremsat om delefterløn i den form, og vi mente ikke, der var noget behov for, at jeg skulle bekræfte den af socialministeren udtalte vilje til at forhandle med udgangspunkt i delpensionsforslaget i socialudvalget mellem anden og tredje behandling. Vi ved, at regeringen taler med én stemme, og derfor er det ordvalg samstemt, og der er ingen som helst grund til at så tvivl om det.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

[Erik B. Smith]

Det kan jeg jo så beklage. Jeg må sige, at det sætter de drøftelser, som socialdemokratiet har med regeringen, i et helt nyt perspektiv, og det beklager jeg dybt.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Fru Lilli Gyldenkilde, jeg forstod for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det skal blive meget kort.

Det er stadig væk kun gået op for mig, at argumentet fra ministerens side mod forslaget er, at man kun skal have ét system, uden at han argumenterer i øvrigt, når vi andre kunne argumentere med, at det system, man vælger at lave, nemlig delpensionssystemet, også har noget med administrationen af arbejdsformidlingsloven at gøre. Det kan ikke nytte noget at lade, som om det ikke har; det kommer det til at få. Det er det ene, jeg vil sige.

Det andet, jeg vil sige, er, at det undrer mig en lille smule, at det slet ikke gør indtryk på arbejdsministeren, at det radikale venstre jo kom ned i salen, og jeg forstod, at det var en slags appel om, at man skulle tage en forhandling om dette én gang til, den radikale ordfører gav udtryk for. Det radikale venstre er jo ikke hvem som helst. Det er faktisk regeringens støtteparti. Det kan vi beklage i mange henseender, men i andre henseender kan vi af og til ane nogle lyspunkter i det, når det er modsat, altså når det støtter det andet flertal herinde.

Jeg følte faktisk, at der blev givet udtryk for en vis fleksibilitet med hensyn til, hvor man egentlig hørte hjemme i den her sammenhæng, og jeg vil da appellere til arbejdsministeren om at lade være med at gå fejl. Prøv nu at tage den forhandling, der blev lagt op til! Så kan vi jo se, om ikke der kunne komme noget ud af det.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg prøvede i mit svar til hr. Erik B. Smith at bekræfte den formulering, socialministeren gav sit tilsagn under behandlingen af forslaget om delpension. Jeg har endnu ikke fortrykket af Folketingstidende, så jeg er ikke sikker på, at jeg kan gentage den med lige præcis samme ordvalg som socialministeren,

men jeg tilsiger, at jeg er enig i den fleksibilitet og åbenhed, socialministeren gav udtryk for i afslutningen af debatten om delpension. Det var det, jeg forsøgte at sige før, og det vil jeg gerne gentage nu. Der er ikke nogen anledning til at så tvivl om det tilsagn, socialministeren har givet i forbindelse med andenbehandlingen af lovforslaget om delpension.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Erik B. Smith for endnu en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Socialministerens tilsagn om forhandling mellem anden og tredje behandling er fuldstændig meningsløst, hvis det ikke er for at tage udgangspunkt i spørgsmålet om delefterløn. Delpensionssagen er for så vidt færdigbehandlet, støttet af et flertal af folketingets partier. Det eneste, der er interessant i forbindelse med den fornyede udvalgsbehandling, er at tage sit udgangspunkt i delefterlønnen, se, på hvilken måde delefterlønnen adskiller sig fra delpensionen, for at samordne de to delpensionsforslag for at have to forskellige forslag, ét for dem, der opfylder betingelserne for at få efterløn, og ét for dem, der ikke opfylder betingelserne for at få efterløn. Det ved socialministeren; det burde arbejdsministeren også vide.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 142:

Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling mellem adoptivforældre og biologiske forældre med hensyn til barselorlov.

Af Lone Dybkjær (RV) m.fl.
(Fremsat 22/4 86).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil gerne starte med at slå fast, at regeringen er helt enig i intentionerne bag det radikale beslutningsforslag. Vi er enige med forslagsstillerne i, at behovet for orlov og økonomisk kompensation er lige stort for biologiske forældre og for adoptanter.

Det er da også sådan, at lovgivningen om barselorlov og om dagpenge ved sygdom eller fødsel er baseret på det princip. Der er fastlagt de samme rettigheder ved barsel og adoption, i det omfang ikke andet følger af forholdets natur. Her tænker jeg selvfølgelig på, at der er den ene lille forskel mellem biologiske forældre og adoptanter, at der ikke er en graviditetsperiode forbundet med adoption. Men bortset fra det er der en lovmæssig ligestilling, og sådan bør det også være.

Når vi så bevæger os til det specifikke, kompensationen i forbindelse med barselorlov, er der imidlertid det problem, at det ikke efter regeringens mening er hensigtsmæssigt at gribe ind i overenskomsterne for at få gennemført en overenskomstmæssig ligestilling.

Jeg har altså ikke nogen lyst til ved lov at gribe ind på et meget specifikt punkt i overenskomsterne, men jeg vil meget gerne være med til at opfordre arbejdsmarkedets parter til at nå frem til en løsning og særlig opfordre arbejdsgiversiden til at vise imødekommenhed over for lønmodtagernes krav på dette punkt ved overenskomstforhandlingerne. Jeg har haft en forhandling med en del af den offentlige arbejdsgiverside, nemlig finansministeren, og jeg kan tilsige på finansministerens vegne, at han som offentlig arbejdsgiver vil være velvilligt indstillet over for et sådant krav på det statslige område. Der er altså imødekommenhed på det statslige område, men det er sandelig også ment som et kraftigt signal til alle andre arbejdsgiversider om, at de viser en tilsvarende imødekommenhed.

Vi er altså enige i intentionerne, men vi ser et konkret problem i, om det skulle være nødvendigt at lovgive i forhold til parterne på det private arbejdsmarked. Det mener vi ikke at det er. Vi håber, vi kan løse problemet på anden vis.

Joanna Rønn (S):

Socialdemokratiet er også enig i, at der reelt burde være ligestilling mellem adoptivforældre og biologiske forældre. Vi kom til at spekulere på, at det faktisk også var ønskeligt, at andre grupper havde fuld løn under sygdom, for det er jo dér, problemerne ligger, når der er bedre ordninger i overenskomsterne.

Det var ønskeligt, at der f.eks. var mulighed for at prioritere de lavtlønnede, at prioritere de enlige forsørgere eller for den sags skyld at prioritere mændene, når der var tale om økonomiske ressourcer i forbindelse med barsel. Vi ved jo godt alle sammen, at der er tale om begrænsede økonomiske midler og en begrænset lønsum, og derfor er man nødt til at prioritere.

Vi er faktisk enige med arbejdsministeren i, at det må være arbejdsmarkedets parter, der prioriterer deres krav. Vi vil da gerne herfra medgive, at vi finder princippet rimeligt, at der skal være ligestilling, men arbejdsmarkedets parter må altså prioritere deres krav.

Bo Kristensen (KF):

Jeg skal på baggrund af, at mit partis ordfører, hr. Houe, ikke kan være til stede, anføre partiets betragtninger, som i princippet er meget positive over for det beslutningsforslag, der ligger her. Det er de, for vi ser gerne, at der bliver ligestilling, men vi erkender også, at vi bevæger os ud på et område, hvor det er arbejdsmarkedets parter, som har aftaleretten. Vi føler, at vi har nogle problemer med, hvordan vi kan konvertere den positive indstilling i folketinget over lovgivning – som foreslået i forslaget her – til arbejdsmarkedets parter.

Man kan sige, som arbejdsministeren var inde på det, at det, at finansministeren vil se positivt på det ved den kommende fastlæggelse af overenskomsterne, er ét skridt. Et andet skridt er arbejdsministerens medvirken til, som det skete her fra folketingets taler-